

WOJEWODA WIELKOPOLSKI

ZN-II.9532.3.2017.1

Poznań,

Pan
Andrzej Komisarek
Przewodniczący
Powiatowego Zespołu do Spraw
Orzekania o Niepełnosprawności
Al. Niepodległości 37
64-920 Piła

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Działając na podstawie art. 6c ust. 5 i 6 w związku z art. 6c ust. 2 pkt 1 i 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2016 r. poz. 2046, z późn. zm.) oraz § 17 ust. 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 20 grudnia 2012 r. w sprawie trybu i sposobu przeprowadzania kontroli przez organy upoważnione do kontroli na podstawie ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2013 r., poz. 29), po przeprowadzeniu kontroli problemowej w Powiatowym Zespole do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Pile przez zespół kontrolujący w składzie: Bartosz Kamiński – Sekretarz Wojewódzkiego Zespołu, kierownik kontroli, Dorota Michalska – starszy specjalista, Honorata Lewandowska – inspektor wojewódzki, Stanisław Jarmuda – członek Wojewódzkiego Zespołu, lekarz, Józef Solecki – członek Wojewódzkiego Zespołu, doradca zawodowy oraz Elżbieta Ryżek – członek Wojewódzkiego Zespołu, pedagog, działający na podstawie upoważnienia Wojewody Wielkopolskiego z dnia 24.03.2017 r. nr KN-II.0030.140.2017.1 oraz upoważnienia Wojewody Wielkopolskiego z dnia 27.04.2017r. nr KN-II.0030.197.2017.1, której wyniki zostały zamieszczone w protokole z kontroli, przekazuję niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Usytuowanie organizacyjno-administracyjne Powiatowego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Pile nie budzi zastrzeżeń.

Baza lokalowa Powiatowego Zespołu, w której odbywają się badania i wywiady spełnia wymogi określone w § 24 i § 25 rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 15 lipca 2003 r. w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności (Dz. U. z 2015 r. poz. 1110).

Wszyscy członkowie Powiatowego Zespołu uczestniczący w posiedzeniach składów orzekających w okresie objętym kontrolą posiadali odpowiednie kwalifikacje oraz dokumenty je potwierdzające.

W trakcie kontroli zweryfikowano 59 losowo wybranych akt sprawy.

Przewodniczący Powiatowego Zespołu co do zasady, zgodnie z przepisem § 19 ust. 1 rozporządzenia w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności, wyznaczał skład orzekający, w tym lekarza – przewodniczącego składu. Jednak w 2 sprawach orzekał członek, który nie został wyznaczony do składu orzekającego, co stanowi naruszenie § 19 ust. 1 ww. rozporządzenia.

Zgodnie z przepisem § 33 pkt 2 ww. rozporządzenia dokonano wstępnej weryfikacji dokumentacji medycznej. Lekarz dokonujący wstępnej weryfikacji dokumentacji określał specjalność przewodniczącego składu orzekającego. Jednak lekarz dokonujący wstępnej weryfikacji podpisywał się jako przewodniczący składu orzekającego, co stanowi naruszenie § 19 ust. 1 ww. rozporządzenia gdyż w momencie dokonywania wstępnej weryfikacji nie był on jeszcze wyznaczony na przewodniczącego składu orzekającego.

We wszystkich sprawach poprawnie, zgodnie z przepisem § 7 ust. 3 pkt 1 i 2 rozporządzenia w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności, zawiadamiano stronę o terminie rozpatrzenia wniosku nie później niż 7 dni przed dniem jego rozpatrzenia. Zawiadomienia zawierają pouczenie zgodne z przepisem § 7 ust. 6 ww. rozporządzenia, który nakłada na stronę obowiązek usprawiedliwienia swojej nieobecności w ciągu 14 dni od daty posiedzenia składu orzekającego pod rygorem pozostawienia sprawy bez rozpoznania.

Wszystkie sprawy były załatwiane terminowo, zgodnie z przepisem art. 35 i art. 36 Kodeksu postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2016 r. poz. 23, z późn. zm.). W przypadku nie załatwienia sprawy w terminie Powiatowy Zespół, zgodnie z art. 36 § 1 Kodeksu postępowania administracyjnego oraz § 19 ust. 3 pkt 3 ww. rozporządzenia zawiadomił stronę o niezakończonym w terminie i wyznaczał nowy termin do jej załatwienia.

Analiza 27 ocen sporządzonych przez psychologa wykazała, że zostały one sporządzone w większości przypadków w sposób mało wyczerpujący i mało zindywidualizowany – co stanowi o niskiej wartości dowodowej ocen w poszczególnych sprawach. Wiele zapisów jest nieadekwatnych do treści punktów oceny. Uwagę zwraca również niska czytelność ocen. Tendencją jest klamrowanie podpunktów i podsumowywanie ich jednym zapisem oraz przywoływanie w uzasadnieniu rozpoznania medycznego jako przesłanki kwalifikującej do określonego stopnia niepełnosprawności.

W 5 sprawach ustalenie przez psychologa znacznego stopnia niepełnosprawności, w 5 sprawach ustalenie umiarkowanego stopnia oraz w 3 sprawach ustalenie lekkiego stopnia nie znajduje uzasadnienia w sporządzonej ocenie, co stanowi naruszenie odpowiednio art. 4 ust. 1, 2, 3 ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych oraz naruszenie odpowiednio § 29, 30, 31 rozporządzenia w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności.

Kontrola 21 ocen sporządzonych przez pracownika socjalnego wykazała, że zostały one sporządzone w sposób niestaranny, budzący wątpliwości co do trafności zaproponowanego stopnia niepełnosprawności. Oceny w większości nie zawierają opisu faktycznych ograniczeń i nie wskazują na formy koniecznej pomocy lub konieczność sprawowania opieki.

W 4 sprawach ustalenie przez pracownika socjalnego znacznego stopnia niepełnosprawności oraz w 5 sprawach ustalenie umiarkowanego stopnia nie znajduje uzasadnienia w sporządzonej ocenie, co stanowi naruszenie odpowiednio art. 4 ust. 1, 2 ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych oraz naruszenie odpowiednio § 29, 30 rozporządzenia w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności.

Z analizy 17 ocen sporządzonych przez pedagoga wynika, że tylko 5 ocen zostało sporządzonych prawidłowo. Pozostałe oceny pedagogiczne opierały się na wywiadzie, który nie był poparty wnikliwością i rzetelnym opisem przebiegu dotychczasowego rozwoju dziecka, jego problemów zdrowotnych i deficytów rozwojowych oraz określenia zakresu konieczności sprawowania opieki i udzielania pomocy. Nie wykorzystano dostępnych w dokumentacji dowodów w sprawie (orzeczeń Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej), podając we własnej ocenie pedagogicznej niewłaściwe stwierdzenia niezgodne z opinią PPP wynikające z przeprowadzonych badań a nie tylko z wywiadu. W kilku przypadkach nie

rozdzielano punktu XII i XIII oceny tj. uzależnienia od opieki i konieczności udzielania pomocy podając takie same ogólne zapisy bez wyszczególnienia konkretnych czynności.

W 3 sprawach pedagog kwalifikował do osób niepełnosprawnych dzieci wskazując jedynie wsparcie jako podstawę rozstrzygnięcia, co jest niewystarczającą przesłanką stosownie do standardów orzeczniczych.

Uzasadnienia ocen pedagogicznych wielokrotnie sporządzane są lakonicznie, mało wnikliwie i nie potwierdzają w dostateczny sposób proponowanego rozstrzygnięcia.

We wszystkich przypadkach orzekania o stopniu niepełnosprawności wystąpiły nieprawidłowości dotyczące punktu XV oceny określającego zdolność osoby orzekanej do zatrudnienia. Zaznaczano „nie dotyczy” choć orzekając osoby po 16 roku życia punkt ten wymaga ustosunkowania się pedagoga w tej kwestii – stosownie do definicji stopni niepełnosprawności i wymogów sporządzania ocen pedagogicznych zaleconych pismem Ministra Pracy i Polityki Społecznej nr BON.IV.5273.155.2015.MTK z dnia 6 listopada 2015r.

Kontrola 20 ocen sporządzonych przez doradcę zawodowego wykazała, że większość ocen jest ogólnikowa i niekompletna. Część ocen była sporządzona niestarannie i nieczytelnie. W uzasadnieniach ocen nie podano konkretnych argumentów i przesłanek dla proponowanego stopnia niepełnosprawności.

W 2 sprawach ustalenie przez doradcę zawodowego umiarkowanego stopnia niepełnosprawności nie znajduje uzasadnienia w sporządzonej ocenie, co stanowi naruszenie art. 4 ust. 2 ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych oraz naruszenie § 30 rozporządzenia w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności.

Analiza merytoryczna 59 akt sprawy wykazała, że w 5 sprawach opis badania podmiotowego w ocenach sporządzonych przez lekarza przewodniczącego składu orzekającego był niewystarczający. W 9 sprawach opis badania przedmiotowego był niewystarczający. Ponadto, w 10 sprawach brak było opisu zakresu i rodzaju ograniczeń stwierdzanych u osoby orzekanej a w 34 sprawach był niewystarczający. Odnosząc się do ustalonych przez lekarza wskazań należy stwierdzić, że w 11 przypadkach przyznając osobie orzekanej kartę parkingową lekarz nie umieścił na druku oceny wpisu mówiącego o znacznie ograniczonych możliwościach samodzielnego poruszania się osoby orzekanej. W 31 sprawach brak było uzasadnienia oceny stanu zdrowia a w 26 przypadkach uzasadnienie było niewystarczające. Ponadto, w 26 sprawach ocena sporządzona przez lekarza była we fragmentach nieczytelna.

W przypadku 1 sprawy zastrzeżenie budzi zaliczenie osoby orzekanej przez lekarza przewodniczącego składu orzekającego do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności, co stanowi naruszenia art. 4 ust. 2 ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych oraz naruszenie § 30 rozporządzenia w sprawie orzekania o niepełnosprawności.

W 2 sprawach przy ustaleniu jako jednego z symboli przyczyny niepełnosprawności symbolu 04-O, na druku oceny sporządzonej przez lekarza przewodniczącego składu orzekającego brak było określenia stopnia obniżenia ostrości wzroku oraz ograniczenia pola widzenia.

W 1 sprawie nie stwierdzono podstaw (rozpoznań chorobowych) wymaganych do ustalenia przez lekarza przewodniczącego składu orzekającego symbolu przyczyny niepełnosprawności 11-I.

W przypadku 6 spraw, w których dziecko zaliczono do osób niepełnosprawnych lub osobę zaliczono do znacznego stopnia niepełnosprawności, na drukach ocen brak było wpisu wskazującego na konieczność stałej i długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku

ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji osoby orzekanej mimo, że na orzeczeniu został przyznany pkt. 7 wskazań.

Ponadto, kontrola wykazała, że wydane orzeczenia zawierają wszystkie elementy określone w § 13 ust. 1 i 2 rozporządzenia w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności oraz art. 107 Kodeksu postępowania administracyjnego.

We wszystkich sprawach poprawnie, zgodnie z przepisem § 13 ust. 5 ww. rozporządzenia, orzeczenia były doręczane stronom nie później niż w terminie 14 dni od dnia posiedzenia składu orzekającego w sprawie wydania orzeczenia.

W 7 sprawach w uzasadnieniu orzeczenia brak było odniesienia się do ustawowych kryteriów kwalifikujących do niepełnosprawności. W 9 sprawie brakuje daty sporządzenia oceny stanu zdrowia orzekanego przez lekarza przewodniczącego składu orzekającego. Ponadto, w 1 sprawie na ocenie sporządzonej przez wyznaczonego psychologa jest data 16.02.2017 r., tj. data składu orzekającego, na który zainteresowana się nie stawiała, natomiast brakuje oceny psychologa z dnia 02.03.2017 r. tj. data ponownej komisji, na której zainteresowana była obecna.

W 3 sprawach w protokole z posiedzenia składu orzekającego dokonano skreśleń bez wskazania osoby, która skreślenia dokonała.

Ponadto, we wszystkich sprawach na protokole z posiedzenia składu orzekającego brakuje podpisu osoby sporządzającej protokół.

Odnosząc się do pisma Powiatowego Zespołu w Pile z dnia 18.05.2017 r., w którym Zespół podnosi, że „Standardy postępowania dla Zespołów Orzekających o Niepełnosprawności” wydane w 2001 r. przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej nie zawierają konieczności zamieszczania podpisu osoby sporządzającej protokół informuję, że przedmiotowe standardy nie stanowią źródła prawa powszechnie obowiązującego. Zgodnie z § 7 ust. 4 rozporządzenia w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności z posiedzenia w sprawie wydania orzeczenia sporządza się protokół. Z kolei w myśl art. 68 § 2 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego protokół odczytuje się wszystkim osobom obecnym, biorącym udział w czynności urzędowej, które powinny następnie protokół podpisać. Biorąc pod uwagę powyższe brak podpisu osoby sporządzającej protokół z posiedzenia składu orzekającego stanowi naruszenie art. 68 § 2 Kodeksu postępowania administracyjnego.

W związku z powyższymi ustaleniami, przekazuję następujące zalecenia pokontrolne:

1. Do składu orzekającego wyznaczać członków składu orzekającego, zgodnie z 19 ust. 1 rozporządzenia w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności.
2. Podpisywać druk wstępnej weryfikacji złożonej dokumentacji bez określenia „przewodniczący składu orzekającego”.
3. Oceny psychologiczne sporządzać w sposób wnikliwy, czytelny i zindywidualizowany. Precyzyjnie przedstawiając indywidualny obraz osoby orzekanej. W uzasadnieniu oceny psycholog powinien wskazywać istotne czynniki będące przesłanką do zakwalifikowania do osób niepełnosprawnych.
4. Oceny funkcjonowania społecznego sporządzać starannie. Oceny powinny zawierać opis faktycznych ograniczeń uzasadniających trafność podjętej przez pracownika socjalnego decyzji orzeczniczej.
5. Oceny pedagogiczne sporządzać w sposób rzetelny, spójny i wnikliwy z uwzględnieniem faktów uznanych za istotne w sprawie z wykorzystaniem w pełni dostępnych źródeł informacji. Prawidłowo uzasadniać rozstrzygnięcia orzecznicze w oparciu o zebrany materiał dowodowy i wnikliwą analizę dokonanej oceny potwierdzającej słuszność podjętej decyzji. Każdorazowo w przypadku orzekania osób o stopniu niepełnosprawności pedagog powinien

- odnieć się w punkcie XV oceny pedagogicznej (zdolność osoby orzekanej do zatrudnienia) stosownie do definicji zgodnie z art. 4 ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych i wymogów sporządzania ocen pedagogicznych zaleconych pismem Ministra Pracy i Polityki Społecznej nr BON.IV.5273.155.2015.MTK z dnia 6 listopada 2015 r.
6. Oceny zawodowe sporządzać w taki sposób aby były wewnętrznie spójne, kompletne, szczegółowe i czytelne. W uzasadnieniu rozstrzygnięcia podawać konkretne argumenty i przesłanki dla proponowanego stopnia niepełnosprawności;
 7. Oceny stanu zdrowia sporządzane przez lekarza przewodniczącego składu orzekającego wypełniać w sposób czytelny i pełny w każdym jej punkcie, a w szczególności poprawnie dokumentować stan zdrowia osoby orzekanej w zakresie opisu badania podmiotowego i przedmiotowego oraz opisu zakresu i rodzaju ograniczeń stwierdzanych u osoby orzekanej. W przypadkach przyznania wskazania do uzyskania karty parkingowej w ocenie zamieszczać wpis mówiący o znacznie ograniczonych możliwościach samodzielnego poruszania się osoby orzekanej. W przypadkach przyznania pkt. 7 wskazań orzeczenia zamieszczać w ocenie wpis mówiący o konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji. W każdym przypadku w ocenie stanu zdrowia zamieszczać merytoryczne uzasadnienie podjętego rozstrzygnięcia, zawierające w szczególności wskazanie faktów uznanych w sprawie za istotne i udowodnione.
 8. Symbole przyczyny niepełnosprawności ustalać zgodnie z przesłankami określonymi w § 32 rozporządzenia w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności.
 9. W przypadku ustalenia więcej niż jednego symbolu przyczyny niepełnosprawności, załączać do akt sprawy dokumentację medyczną, potwierdzającą, że stwierdzone u osoby orzekanej schorzenia w porównywalnym stopniu wpływają na zaburzenie funkcji organizmu.
 10. Osoby w wieku do 16 roku życia kwalifikować do osób niepełnosprawnych zgodnie z kryteriami określonymi w art. 4a ust. 1 ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych oraz rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 1 lutego 2002 r. w sprawie kryteriów oceny niepełnosprawności u osób w wieku do 16 roku życia (Dz. U. Nr 17, poz.162, z późn. zm.).
 11. Członkowie składu orzekającego powinni kwalifikować do określonego stopnia niepełnosprawności zgodnie z ustawowymi kryteriami określonymi w art. 4 ust. 1, 2, 3 ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych oraz zgodnie z § 29, § 30, § 31 ust. 1 rozporządzenia w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności.
 12. W uzasadnieniu orzeczenia odnosić się do ustawowych kryteriów kwalifikowania do stopnia niepełnosprawności, określonych w ustawie o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych.
 13. Poprawek i skreśleń dokonywać z podaniem imienia i nazwiska osoby, która poprawki lub skreślenia dokonała.
 14. Podpisywać protokół z posiedzenia składu orzekającego przez wszystkich członków uczestniczących w posiedzeniu składu oraz przez osobę go sporządzającą.
 15. Zgłosić XXX do Wojewódzkiego Zespołu na szkolenie dokształcające dla członków Powiatowych Zespołów.

Działając na podstawie § 17 ust. 5 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 20 grudnia 2012 r. w sprawie trybu i sposobu przeprowadzania kontroli przez organy upoważnione do kontroli na podstawie ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, przekazuję niniejsze zalecenia pokontrolne, oczekując w terminie 30 dni od daty doręczenia wystąpienia pokontrolnego, zawiadomienia przez kierownika jednostki kontrolowanej o sposobie wykorzystania uwag i wykonania zaleceń pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.